

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ПРОЕКТУ

Випуск No. 9, жовтень 2009 р. - червень 2010 р.

Canadian
URBAN
Institute

Канадський інститут урбаністики (КІУ) - це неприбуткова організація, діяльність якої спрямована на покращення якості життя в урбанізованих районах Канади та в інших країнах світу. Як провідний канадський інтелектуальний центр у сфері розвитку міст, КІУ об'єднує людей, фінансові ресурси та ідеї з метою побудови сильних громад та конкурентоспроможних урбанізованих районів. Як незалежна аполітична установа, КІУ докладає максимуму зусиль для вдосконалення процесів формування політики, врядування та управління міськими регіонами шляхом забезпечення глибшого розуміння проблем міст. З метою покращення місцевого та регіонального врядування та управління КІУ співпрацює з широким колом партнерів по всьому світу – у Східній Європі, Південно-східній Африці, країнах Карибського басейну, Латинській Америці та Африці. Проект «Регіональне врядування та розвиток» (РВР) розрахований на п'ять років (2005-2010) і здійснюється Канадським інститутом урбаністики (www.canurb.org) за фінансової підтримки Канадського агентства міжнародного розвитку (www.acdi-cida.gc.ca). Проект впроваджується в Україні спільно з Асоціацією агенцій

регіонального розвитку України (www.narda.org.ua) та Фундацією міжнародної освіти (www.ffit.org) у Канаді. Проект покликаний сприяти залученню громадськості до управління на регіональному рівні, забезпечуючи громадянам і громадам можливості для формування спільного майбутнього та спрямування регіону на шлях сталого розвитку. Проект працює на декількох рівнях. Він передбачає надання допомоги щодо зміцнення політики регіонального розвитку в країні шляхом надання консультацій Міністерству економіки та ознайомлення із кращим досвідом інших країн Європи та Північної Америки. Проект надає підтримку двом пілотним областям, а саме — Запорізькій та Закарпатській з метою ініціювання в них процесів, що мають забезпечити реальну участь громадянського суспільства у процесах планування та ухвалення рішень на регіональному рівні. Проект сприяє формуванню відкритих, відповідальних та дієвих органів влади на регіональному рівні, що реагуватимуть на потреби громадян і застосовуватимуть стратегічний підхід до досягнення цілей розвитку. Досвід, нагромаджений у двох пілотних областях, має стимулювати формування ефективних підходів до державного управління в Україні й відповідно, визначити регіональну політику і практику в майбутньому.

РВР завершує свою програмну діяльність в Закарпатській області

Оскільки у червні 2010 р. проект РВР завершує свою діяльність у Закарпатській області варто відмітити результати, яких досягла область у сфері стратегічного планування та застосування механізмів залучення громадськості, а також підготовки групи місцевих спеціалістів, здатних надавати консультації державним службовцям районного та місцевого рівнів. З самого початку своєї роботи в Закарпатті у листопаді 2005 р., проект РВР разом з партнерами інтенсивно працював спочатку над розробкою, а потім над впровадженням *Стратегії регіонального розвитку Закарпатської області до 2015 року*. В грудні 2006 р. Стратегія була одностайно прийнята на сесії Обласної ради. Це стало результатом спільних зусиль представників громадянського суспільства, членів громади, науковців, спеціалістів різних департаментів Закарпатської облдержадміністрації та місцевих бізнесменів, спрямованих на формування спільного бачення та плану майбутнього розвитку області. Загалом до процесу стратегічного планування було залучено близько 12 тис. людей. Представники громадського об'єднання «За майбутнє Закарпаття», до складу якого входять 28 НУО, активно брали участь у процесі. Стратегія також окреслює п'ять пріоритетних напрямків стратегічного розвитку області та операційні цілі її розвитку, спрямовані на реалізацію цього бачення.

Після затвердження регіональної стратегії, райони та міста області розробили свої власні стратегії місцевого розвитку, що відповідали стратегічним пріоритетам розвитку області.

Навчальна програма з управління проектами: канадський експерт проводить семінар.

Після цього проект РВР підтримав створення п'яти робочих груп (РГ) за кожним стратегічним пріоритетом для розробки операційних планів впровадження Стратегії регіонального розвитку. До цього процесу також було залучено широке коло зацікавлених сторін, включаючи представників НУО, приватного сектору, науковців, співробітників Закарпатської облдержадміністрації (ОДА), а також депутатів виборчих органів влади всіх рівнів. До офіційного затвердження операційних програм, розроблених РГ, ... *продовження на сторінці 2.*

Проекти, розроблені за сприяння проекту РВР, отримали фінансування

У 2008-2009 роках, коли в світі розгорталась фінансова криза, проект РВР спільно зі своїми партнерами в регіонах прийняв рішення, що навчальні програми проекту для державних службовців мають включати навчання для команд проектів з підготовки заявок на отримання фінансування від різних міжнародних донорських організацій та програм. В очікуванні, що вплив світової фінансової кризи на національну економіку, призведе до скорочення фінансування регіональних програм з держбюджету, це було необхідним кроком для подальшого зміцнення курсу регіонального розвитку. Підтримка, яку надавав проект РВР командам проектів, сприяла досягненню вагомих результатів. На теперішній час 37 проектів, розроблених за стратегічними пріоритетами в Закарпатті та Запоріжжі, залучили близько **2,215,566** доларів, а 22 інфраструктурні проекти залучили близько **3,215,000** доларів. Загалом проекти, які підтримав проект РВР, залучили близько **5,430,566** доларів, що є значним внеском в економічний розвиток цих регіонів.

О. Сін, колишній заступник голови Запорізької ОДА, проводить прес-конференцію на підтримку проекту «Купуй Запорізьке — обирай своє!»

Учасники програми УПВС захищають свої проєктні пропозиції, Закарпаття, липень 2009 р.

Початок на сторінці 1... визначені операційні цілі стали інструментом для планування практичних дій з впровадження регіональної стратегії. Для цього проєкт РВР почав спрямовувати зусилля на розбудову інституціональної спроможності органів влади шляхом проведення низки

практичних навчальних семінарів для державних службовців та місцевих експертів. Семінари були присвячені розробці та впровадженню проєктів за стратегічними пріоритетами області, що в майбутньому має сприяти реалізації стратегій регіонального розвитку.

З 2006 до 2009 р. 28 канадських та українських експертів проєкту РВР проводили навчальні програми з питань управління проєктами та впровадження стратегій (програма УПВС) та з питань розробки інвестиційних інфраструктурних проєктів (ІІП), які були спеціально розроблені з метою підготовки державних службовців в Закарпатті. На тлі світової фінансової кризи, та враховуючи її негативний вплив на економіку України, проєкт РВР також проводив навчання з підготовки заявок на отримання фінансування відповідно до стандартів міжнародних фінансових інституцій для забезпечення впровадження проєктів. Загалом в Закарпатті було проведено 92 тренінги, а також низка "круглих столів" та форумів. У результаті проведення навчальних програм УПВС та ІІП було підготовлено 51 спеціаліста. З цієї групи 19 спеціалістів (серед них 15 державних службовців з 6 районів та 2 міст і 4 представники громадських організацій) продемонстрували глибокі знання та навички. Завдяки застосуванню підходу "навчання шляхом практичної діяльності", було розроблено 13 стратегічних та 12 інфраструктурних проєктів, з яких відповідно 11 та 8 зараз активно реалізуються. Більшість проєктів спрямована на вирішення питань енергозбереження, захисту навколишнього середовища, покращення інфраструктури та розвитку громади. Експерти проєкту РВР продовжували надавати практичну підтримку командам проєктів під час їх реалізації. За підтримки проєкту РВР деякі з проєктів провели оцінювання їх гендерного та соціального впливів, а також розробили низку заявок на отримання фінансування та подали їх до деяких міжнародних фінансових організацій.

Станом на кінець травня 2010 р. проєкти залучили фінансування на суму 4,032,063 доларів з національного та місцевих бюджетів, а також міжнародних донорських організацій. Два стратегічні проєкти вже впроваджені, а саме: "Створення туристично-інформаційного центру в м. Мукачеве" та "Впровадження системи геоінформаційної системи управління земельними ресурсами в Ужгородському районі". Також варто відзначити проєкт "Створення закладу хоспісної та паліативної допомоги у Виноградівському районі Закарпатської області", що отримав фінансування у розмірі 25 тис. доларів від "Карпатського фонду" та 65 тис. доларів від Фонду сприяння місцевому самоврядуванню

України, а також проєкт «Концепція створення індустріального парку з елементами логістики „Берег-Карпати” на території Берегівського району України та Соболич-Сотмар-Берег області Угорщини», що отримав 400 тис. доларів за програмою ЄС «Сприяння Розвитку Регіонального Потенціалу» та програмою транскордонного співробітництва Європейського Союзу ("Угорщина-Україна-Словаччина 2007-2013").

Протягом останнього року учасники навчальних програм УПВС та ІІП почали застосовувати отримані знання та навички у своїй практичній діяльності з розроблення проєктних пропозицій та управління проєктами. За підтримки проєкту РВР вони розробили 56 невеликих проєктів в рамках спільної програми ЄС та Програми Розвитку ООН "Місцевий розвиток, орієнтований на громаду". Деякі з цих проєктів вже отримали фінансування. Станом на кінець квітня 2010 р. ПРООН надала грант у розмірі 612 тис доларів на реалізацію цих проєктів, а ще 208 тис. доларів було виділено з обласного бюджету. Також учасники програми УПВС з Агенції місцевого розвитку Виноградівщини поділилися отриманими знаннями з розробки проєктів відповідно до вимог міжнародних донорських організацій зі спеціалістами селищних рад свого району та міської ради м. Хуст.

Команда та експерти проєкту РВР у Закарпатті, грудень 2009 р.

Проєкти, які підтримав проєкт РВР, взяли участь у семінарі з оцінки гендерного та соціального впливів

Енн Шиптур, експерт з питань залучення громадянського суспільства (ліворуч) та Керол Хуліген, експерт з гендерних питань (праворуч) під час семінару.

В грудні 2009р. Керол Хуліген, канадський експерт з гендерних питань, та Енн Шиптур, канадський експерт з питань залучення громадянського суспільства, провели в Ужгороді чотиригодинний семінар, присвячений оцінюванню соціального та гендерного впливів (семінар СГВ). У семінарі взяли участь український експерт з гендерних питань та співробітників проєкту РВР, представники 6 стратегічних та 2 інфраструктурних проєктів із Закарпаття та Запоріжжя. Перед учасниками було поставлене

завдання оцінити наслідки соціального, гендерного та екологічного впливів, пов'язаних з реалізацією їх проєктів. Оцінювання проводилось шляхом збору та аналізу статистичних даних та визначення відповідних індикаторів, які команди будуть використовувати в своїй роботі й надалі.

15 січня 2010 р. В Торонто, а з 25 січня по 5 лютого 2010 в Україні відбувся візит Місії KAMP з оцінювання проєкту РВР. До складу місії ввійшли Крісті Гомбей, провідний канадський експерт з регіонального розвитку, Лінда Геркшовіч, канадський експерт з гендерних аспектів та Любова Паливода, український експерт з громадянського суспільства, яка приєдналася до місії для проведення оцінювання в Україні. Під час оцінювання учасники місії провели низку зустрічей та інтерв'ю з командою та експертами проєкту РВР, основними партнерами проєкту та ключовими зацікавленими сторонами, включаючи Міністерство економіки, Міністерство регіонального розвитку та будівництва, Закарпатську та Запорізьку облдержадміністрації, а також з представниками деяких стратегічних та інфраструктурних проєктів в обох пілотних областях.

Висновки, які зробили експерти, були дуже позитивними. Експерти з оцінювання дійшли висновку, що підтримка, яку надавав проєкт РВР своїм партнерам на національному рівні була насправді дуже корисною: "...проєкт забезпечив тверду основу для прийняття політичних рішень, яка є технічно правильною та відповідає реальній ситуації в країні." З приводу роботи проєкту на регіональному рівні експерти з оцінювання підкреслили, що: " модель стратегічного планування, розроблена та реалізована в пілотних областях проєкту, на національному рівні була визнана найкращою серед інших моделей, що існують в Україні ". Також були відмічені незаплановані результати роботи проєкту щодо підтримки процесу стратегічного планування на рівні області. 18 з 20 районів Запорізької області та всі 13 районів Закарпаття розробили свої власні стратегічні плани, які відповідають регіональним стратегіям, розробленим за підтримки проєкту РВР.

Основні досягнення проекту РВР за 2005 - 2010 р.

У 2005 - 2010 рр. підтримка, яку надавав проект РВР своїм партнерам на національного та регіональному рівнях, призвела до досягнення гарних результатів в сфері забезпечення сталого економічного розвитку регіонів України. Проект РВР надавав підтримку уряду України щодо реалізації Державної стратегії регіонального розвитку (ДСРР); допомагав регіональним та місцевим органам державної у розробці та впровадженні гендерно-чутливих стратегічних планів; а також забезпечував постійне залучення широкої

Засідання підрозділу стратегічного планування, Запоріжжя.

громадськості до процесів розробки та реалізації цих планів.

Формування національної політики – Проект РВР спільно з Міністерством економіки України (МЕ) працював над розробкою нових та внесенням змін до існуючих законів, стратегій та нормативно-правових актів в сфері регіонального розвитку. Цей процес проходив за постійних консультацій з відповідними державними агенціями, регіональними органами державної влади та зацікавленими сторонами. Було розроблено 15 законодавчих та стратегічних документів, серед яких ДСРР, річні плани до ДСРР; зміни до Закону “Про стимулювання розвитку регіонів”; проект вдосконалених “Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку” та проект Закону “Про загальні засади державно-приватних партнерств”.

Співпраця на національному, регіональному та місцевому рівнях – Робота проекту РВР базується на використанні механізмів співпраці органів влади всіх рівнів, спрямованих на впровадження ДСРР шляхом взаємодії з національними партнерами, керівництвом пілотних областей та органами місцевого самоврядування. Спроможність проекту РВР працювати одночасно з національними агенціями, облдержадміністраціями, обласними радами та органами місцевого самоврядування — є головним фактором його успіху та дозволяє впроваджувати інноваційну модель регіонального врядування в Україні.

Регіональні стратегічні плани – Одним з основних досягнень проекту стала розробка та офіційне затвердження стратегій регіонального розвитку Закарпатської та Запорізької областей, розроблених за участю громадськості. Понад 30 тис. жителів в пілотних областях брали участь у громадських слуханнях та були залучені до процесу стратегічного планування. Стратегії розвитку базуються на довгостроковому баченні

майбутнього, спільного для жителів області, представників різних громад, місцевих бізнесменів тощо. Вони також враховують конкурентні переваги регіонів і водночас визначають пріоритетні напрямки для забезпечення сталого економічного зростання.

Зміцнення інституційної спроможності державних установ на регіональному рівні – Проект РВР також зробив значний внесок у розбудову інституційної спроможності облдержадміністрацій в своїх пілотних областях задля забезпечення сталого економічного розвитку регіонів в цілому, а також органів місцевого самоврядування, приватного сектору, громадських організацій та окремих громад. Це було досягнуто завдяки залученню кадрового складу кваліфікованих та досвідчених державних службовців до участі у навчальних програмах УПВС та ІІП.

Засідання Ради з питань впровадження, моніторингу та оцінювання Стратегії регіонального розвитку, Запоріжжя.

Також проект РВР допоміг пілотним областям запровадити нові механізми залучення громадськості до процесу стратегічного планування. Для застосування цих механізмів в Запорізькій області були створені такі структури: Рада з питань впровадження, моніторингу та оцінювання Стратегії регіонального розвитку

(РВМО), робочі групи, підрозділ стратегічного планування при Запорізькій ОДА (ПСП) та Агенція регіонального розвитку (АРР) “Пріоритет”. РВМО управляє процесом впровадження стратегії; ПСП відповідає за моніторинг впровадження стратегії, а в подальшому буде виконувати функцію регіонального планування; АРР “Пріоритет” є незалежною громадською організацією, що сприяє залученню громадськості до процесів впровадження та моніторингу стратегії, а також надає підтримку ПСП. В Закарпатській області також було створено мережу організацій, що спільно працюють над реалізацією регіональної стратегії. Представники багатьох з цих організацій брали участь у програмі УПВС, наприклад, Агенція місцевого розвитку Виноградівщини, яка займається координацією діяльності громад, районів та міст області в сфері розробки проектів за стратегічними пріоритетами. Закарпатська ОДА також офіційно затвердила механізм моніторингу реалізації регіональної стратегії. Таке зміцнення інституційної спроможності сприяло забезпеченню сталості стратегічного підходу до регіонального розвитку в пілотних областях.

Запорізька АРР “Пріоритет” координуватиме відносини між українськими та італійськими бізнесменами

Інвестиційна нарада в Запорізькій ОДА, березень 2010 р.

В цьому році Запорізьку область відвідали представники італійських компаній-інвесторів, що є членами Конфедерації малого та середнього бізнесу Confarі rmi, Modena (Італія). Метою візиту було проведення ділових зустрічей з керівництвом Запорізької ОДА, Запорізької міської ради, представниками НУО, Запорізької торговельно-промислової палати, обласного союзу промисловців та підприємців «Потенціал», союзу підприємців “Порада” та АРР “Пріоритет”. Італійську делегацію, до складу якої увійшло 12 бізнесменів, очолював Діно П’яцентіні, президент Національної Асоціації будівельних підприємств Італії (ANIEM), президент Асоціації малого та середнього бізнесу м. Модена. Під час зустрічей було обговорено можливість спільного інвестування проектів, пов’язаних із реалізацією Стратегії регіонального розвитку Запорізької області до 2015 року, а також інфраструктурних проектів, відібраних ОДА та АРР “Пріоритет”, що відповідають стратегічним пріоритетам області у сферах розвитку транспортної інфраструктури, комунального господарства, енергетики та сільського господарства. З 24 відібраних 10 проектів зацікавили потенційних італійських інвесторів. Серед них були проект будівництва сміттєпереробного заводу Енергодарської міської ради та проект будівництва двох генераційних установок, запропонований Запорізьким комунальним підприємством «Тепломережа». Більшість з відібраних проектів були розроблені в результаті участі проектних

команд у навчальній програмі з підготовки заявок на фінансування інфраструктурних проектів у відповідності до міжнародних стандартів, яку проводив проект РВР у 2007 - 2009 роках. В результаті цього візиту було прийняте рішення щодо подальшого вивчення можливостей спільної реалізації стратегічних та інвестиційних проектів. Для цього було започаткувати спільний проект «Україна-Італія». Координацію даного проекту було доручено АРР «Пріоритет».

Проект РВР - Погляд у майбутнє

Верховна Рада України

В минулому році, наприкінці основного терміну впровадження проекту РВР (2005-2010), ключові партнери проекту — Міністерство економіки України та обласна державна адміністрація (ОДА) однієї з пілотних областей проекту звернулися до КІУ з пропозицією продовжити співпрацю. В ситуації економічного спаду в Україні, наші партнери шукали шляхи продовжити вдосконалення українського законодавства з метою більш ефективного подолання наслідків фінансової кризи, а також забезпечення активного та сталого економічного зростання в країні. Відчувши переваги стратегічного планування, Запорізька ОДА звернулася з проханням допомоги завершити повний цикл планування із залученням громадськості, включаючи впровадження стратегії, моніторинг та оцінювання. КІУ також отримав запит про надання допомоги щодо підвищення ефективності навчальних програм Національної академії державного управління (НАДУ), спрямованих на навчання державних службовців, відповідальних за розробку та реалізацію програм регіонального розвитку в Україні.

Отримавши пропозиції партнерів, керівництво проекту РВР розпочало консультації щодо формулювання нової фази проекту, спрямованої на вирішення згаданих питань. Концепція нової фази

проекту була розроблена на базі успіхів, досягнутих органами державної влади на національному та регіональному рівнях в сфері регіонального розвитку. Керуючись цим, КІУ розробив пропозицію про продовження проекту на термін до 27 місяців та направив її до Канадського агентства міжнародного розвитку (КАМР) для фінансування подальшої діяльності проекту РВР. Основна мета продовження проекту полягає у підвищенні ефективності державної політики, програмної діяльності та навчання в сфері економічного розвитку регіонів України. Надалі проект РВР буде співпрацювати з НАДУ та Головним управлінням державної служби України (КУДСУ) над розробкою та запровадженням двох навчальних програм з регіонального стратегічного планування та впровадження стратегій. В рамках першої програми буде готуватися кадровий склад висококваліфікованих тренерів, які в подальшому зможуть викладати матеріал другої навчальної програми державним службовцям національного та регіонального рівня. Обидві навчальні програми розроблятимуться на основі практичного досвіду, що дозволить їх учасникам навчитися розробляти та реалізовувати проекти відповідно до пріоритетів своїх областей, і водночас отримувати поради експертів проекту РВР з питань стратегічного планування, управління проектами, моніторингу та оцінювання. Проект РВР також буде надавати підтримку Міністерству економіки та Міністерству регіонального розвитку та будівництва України щодо реалізації Державної стратегії регіонального розвитку, а також внесення змін до Законів України "Про стимулювання розвитку регіонів" та "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України". В Запорізькій області проект РВР продовжуватиме надавати підтримку ОДА щодо інституціоналізації механізмів стратегічного планування із залученням громадськості шляхом посилення спроможності недавно створеного підрозділу зі стратегічного планування, Ради зі стратегічних питань регіонального розвитку та Агенції регіонального розвитку "Пріоритет". З метою забезпечення більшої ефективності дій в рамках продовження, проект РВР також планує співпрацювати з 2 новими проектами, що фінансуються КАМР, та впроваджуються Федерацією канадських муніципалітетів та Конференційна Рада Канади. Така співпраця сприятиме досягненню максимального синергічного ефекту від роботи проектів, що фінансуються КАМР. Наразі КІУ обговорює з КАМР можливість продовження проекту на 27 місяців. Рішення про продовження проекту очікується найближчим часом.

Звіти та публікації проекту

Проект РВР завершує підготовку публікацій "Розробка та впровадження Стратегії регіонального розвитку в Закарпатській області" та "Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку". Публікації мають вийти наприкінці червня 2010 р. Проект РВР також з гордістю повідомляє про гарну новину, що стосується недавно опублікованого в рамках проекту "Посібника з підготовки заявок на фінансування проектів розвитку інженерної інфраструктури територіальних громад, який є детальною інструкцією з написання проектних пропозицій для капітальних інфраструктурних проектів регіонального рівня. Анатолій Максюта, перший заступник Міністра економіки, рекомендував всім облдержадміністраціям та Міністерству економіки Автономної Республіки Крим використовувати цю публікацію проекту РВР для підготовки стратегічних проектних пропозицій, а також для залучення фінансування від міжнародних фінансових інституцій. Також офіційним листом за підписом Михайла Русинського, Заступника Міністра, до всіх обласних рад та облдержадміністрацій, було рекомендовано використовувати цей посібник у своїй щоденній роботі. До обох офіційних листів було додано копії посібника. Проект РВР також розповсюдив 11 випусків інформаційного листка "Проект РВР — Крайці практики", присвяченого результатам діяльності проекту та його партнерів на національному, регіональному та місцевому рівнях.

3 усіма звітами та публікаціями проекту в електронній формі можна ознайомитися на сайті проекту: www.rgd.org.ua

Контактна інформація у Канаді
Канадський інститут урбаністики
555 Річмонд Стріт Вест, офіс 402,
а/с 612,
Торонто, Онтаріо, Канада М4V 3В1
Тел.: 416 365 0817
Факс: 416 365 0650
e-mail: cui@canurb.com
www.canurb.org

Контактна інформація у м. Київ, Україна
Київський офіс проекту
вул. Трьохсвятительська, 3, офіс 60,
Київ, 01001, Україна
Тел.: + 38 044 390 70 87
Факс: +38 044 278 07 14
e-mail: info@rdg.org.ua
www.rgd.org.ua

Контактна інформація у м. Запоріжжя, Україна
Запорізький офіс проекту
Пр. Леніна, 164, офіс 730а
Запоріжжя, 69107, Україна
Тел./факс: +38 061239 01 33
e-mail: ilekh@canurb.com

Контактна інформація у м. Ужгород, Україна
Закарпатський офіс проекту
Площа Народна, 4,
Ужгород, Україна
Тел./факс: +38 031 261 71 08
e-mail: mpopadynets@canurb.com

Canada

Canadian International
Development Agency

Agence canadienne de
développement international

Проект виконується за фінансової підтримки уряду Канади, наданої через Канадське агентство міжнародного розвитку (КАМР).
This project is undertaken with the financial support of the Government of Canada provided through the Canadian International Development Agency (CIDA).
Projet réalisé avec l'appui financier du gouvernement du Canada accordé par l'entremise de l'Agence canadienne de développement international (ACDI).